

• ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА. УКРАЇНСЬКИЙ АКЦЕНТ

Микола ТАРАНЮК
Журналіст

ПАМ'ЯТЬ СЕРЦЯ

ВІЙНА зачепила чорним крилом нашу родину. Мої рідні та близькі родичі воювали на фронтах Другої світової, були партизанами, поневірялися як остарбайтери на чужині, в далекій Німеччині.

ДЯДЬКО Сашко пройшов фінську, нагороджений орденом Червоної Зірки. Визволителем крокував дорогами Європи і зустрів Велику Перемогу 8 травня 1945-го в Празі. Відзначений другим орденом Червоної Зірки, двома орденами Слави, іншими бойовими нагородами. Про нього я опублікував першу свою кореспонденцію, ще будучи школярем, у газеті «Комсомолец Полтавщини» під назвою «Шинель». Дядько Федосій захищав Чорноморське побережжя, воював у катакомбах Керчі. Дядька Михайла за зв'язок із партизанами розстріляли окупанти...

Усі вони пройшли горнило війни, були сильні духом, мали чисту совість і велике серце.

Такими залишилися у наших спогадах, на фронтних фотографіях, у добрій пам'яті односельців – жителів села Черевки Миргородського району.

Пригадую своє дитинство. У сільському клубі збиралися дорослі й діти переглянути черговий фільм про війну. Яблуку ніде було впасти. Ми, малеча, зручніше вмощувалися біля самісінької сцени перед великим екраном і разом переживали за героїв фільму. Дитячі фантазії переповнювали нас. Хотілося скоріше стати дорослішими і бути схожими на відважних воїнів-визволителів.

Шкільні спогади завжди хвилюючі й неповторні. У пам'яті сливаються сніжні лісові баталії, які велися між старшокласниками під час гри «Зірниця» в тих місцях, де в роки війни партизанили наші односельці. Ми зводили в лісі снігові барикади, готували «окопи». «Зброєю» були сніжки, якими під час «бою» влучали в «противника». Перемогу здобува-

✓ Легендарний партизанський генерал Сидір Артемович Ковпак.

ли, встановивши прапор на штабному місці команди суперника.

Відгомін війни нагадував часом про себе і тоді, коли ми знаходили воєнні трофеї там, де безпосередньо проходили бої з ворогом. Якимось у середині спекотного літа, купаючись у Хоролі, на місці підірваного в роки війни мосту, я натрапив на гранату (як з'ясувалося пізніше, німецьку), яка лежала на глибокому піщаному дні річки. У такий, дещо незвичний, спосіб, під водою, зустрівся із своєрідним «сюрпризом» Другої світової. Тоді ми позначили це місце червоними маячками і викликали саперів із Миргорода.

У юні роки ми зачитувалися книгами про війну – «Сильні духом» Дмитра Медведєва, «Молода гвардія» Олександра Фадєєва, «І

один у полі воїн» Юрія Дольд-Михайлика, «Син полку» Валентина Катаєва, «Прапорносці» і «Земля гуде» Олесь Гончара. Я навіть не міг уявити тоді, що через роки буду досліджувати нові сторінки з життя головної героїні повісті Олесь Гончара «Земля гуде» – Лялі Убийвовк, керівника підпільної молодіжної організації міста Полтави. У ході підготовки матеріалів зустрівся із шкільними і студентськими подругами Лялі. Побував у Полтаві, де пройшли її шкільні роки і підпільна антифашистська діяльність. Відвідав Харків – місто її студентського життя, університет, де вона мріяла присвятити себе вивченню Всесвіту, зробити наукові астрономічні відкриття. Її яскраве життя стало провідною зіркою для майбутніх поколінь. Маг-

нітофонна плівка зберегла голоси моїх співрозмовників у програмах Полтавського і Харківського обласного радіо.

Зараз я живу там, де мій земляк Сидір Ковпак із Котельви сформував під Путивлем на Сумщині у роки війни партизанський загін, який згодом перетворився у партизанське з'єднання. Полум'я народного руху розгоралося в Спадшанському лісі й поширилося Україною аж до висотних Карпат.

Завдаючи відчутних втрат ворогові в його тилу, народні месники відтягали на себе значні сили загарбників.

Ці події відображені у фільмі «Дума про Ковпака», в якому яскраво представлено неординарну колоритну особистість, партизанського генерала Сидора Ковпака. В одному з інтерв'ю головний виконавець ролі Ковпака, відомий народний артист Костянтин Степанков, на моє запитання «Що ви думаєте, коли переглядаєте цей фільм?» відповів: «Дякую долі, що вона дала мені можливість прожити у фільмі життя великої людини від народу, народного героя. Людини честі, совісті, мудрості. Борця правди і перемоги».

В Україні шанують пам'ять про Ковпака, партизанського генерала, двічі Героя Радянського Союзу. Приміром, на Сумщині, звідки почався партизанський рейд «Від Путивля до Карпат», іменем героя названо вулиці в Сумах, Путивлі, Конотопі, Лебедині. Один із районів обласного центру – Ковпаківський. Ім'я Ковпака присвоєно коледжу в Глухові. Щороку в Спадшанському лісі – колиці партизанського руху – проходить День партизанської слави. Мені неодноразово доводилося бувати на цьому святі й висвітлювати цю подію за участю партизан-ковпаківців.

Подих історії. Він не лише у спогадах і військових фотографіях, фільмах і книгах про війну, назвах навчальних закладів, вулиць, парків і скверів на честь героїв, а й у пам'ятниках та обелісках, які піднялися у всьому світі, нагадуючи про величний подвиг нашого народу. ■